Ref. Mumbai Archives H.D. File No-363-1932
(4)

परिशिष्ट - A
मुंबई पुराभिलेखागारातील कागदपत्रे

Vide-para

Satara, April 22nd. The Satya Shodak Samaj Conference was held at Kale, Karad Taluka on the 12th and 13th instant. Keshav Ganesh Bagde, pleader of Poona, presided. The following were among the speakers:-

(1) Walchand Ramchand Kothare, B.A., Editor of the Jagrukh, Poona.

(2) Baburao Haibatrao Yadav of Kolhapur,

(3) Bhaskarrao Vithojirao Jadhav, M.A., LL.B., Bar., Sabha of Kolhapur.

The Deputy Inspector who attended the Conference, reported that "about 2500 people were present including an unusually large number of women and a few Muhammadans, but no Brahmins." The Samaj is pre-eminently an anti-Brahmin movement, an agitation to destroy Brahmin influence over the illiterate classes of the so-called lower orders. Its object may be summarised as follows:-

(1) To disabuse the non-Brahmins of the superstitious supremacy of the Brahmins and to lay bare the artifices and hypocrisy of the latter in their capacity as priests.

(2) To prove from Hindu Scriptures the equality of mankind and that for the worship of God, man needs no mediator.

(3) To do away with the services of Brahmin priests at religious ceremonies, such offices being performed by non-Brahmins themselves.

(4) To spread education among non-Brahmins.

The tone of the speakers were anti-Brahmin, but not anti-Government.

The meeting passed off quietly.

Several petitions were received by the District Magistrate asking him to suppress the Conference, among these were, one from the Brahmin inhabitants of Kale and one

from the Karad Taluka Sabha signed by Altekar, one of our leading Extremists.

On the night of the 17th instant some of the Satya Shodak supporters turned up at Karad during the Krishnabhai Jatara and at the end of the tamasha, one Swami Anand Maharaj Guru Haribowa of Waghemdi, Parner taluka, Ahmednagar district, made some very insulting remarks against the Brahmins. Someone threw a shoe at him and the Police had to stop the performance. At about 2.15 p.m. about 200 Brahmins among whom was Ganesh Appaji Marulkar, pleader, turned up before the Sub-Inspector and handed him an order from the First Class Magistrate to stop the tamasha. Next day the representatives of the Satya Shoda were produced before the Magistrate who after recording their statements issued orders under Section 144 forbidding any lectures or tamashas in Karad. As the Brahmins started lecturing against the Satya Shodak and there was danger of a breach of the peace, the lecturers were stopped by the Police and the leaders put up before the Magistrate who has forbidden any further meetings. Proceedings are also being taken against them under Section 144. Yesterday, I received a report from the Sub-Inspector that as a very large number of villagers were present in the town owing to bazaar day and the Jutthra abovementioned and there might be a breach of the peace, I went to Karad. Everything, however, was quiet and after warning the leaders of the Samaj that I would hold them responsible for any breach of the peace and seeing that most of the villagers were returning to their homes, I returned to Satara, leaving a few baton-armed men to help the local police. I do not at present anticipate any disturbance, but until the personalities indulged in by the members of the Samaj cease, the movement will be a menace, especially when conducted by irresponsible people. I have ordered the prosecution of the person who threw the ~~stone~~ shoe and

action

action under Section 107 C.P.C against both parties. The Brahmins have been called to show cause why they should not also be bound over under Section 144 to refrain from speaking on the 25th, and have been ordered not to hold any meetings prior to that date.

Satara, April 14th. Shankar Santaram Kudale, Mali, of Tasgaon, Secretary of the Satya Shodak Samaj, lectured at Tambne, Karad taluka, on the 27th ultimo on the necessity of all non-Brahmin castes performing all religious ceremonies themselves and refraining from calling in Brahmins. About 150 were present. This Samaj is now holding a Conference at Kale. I have sent my Deputy Superintendent to attend it as the local Brahmins anticipate a good deal of abuse being levelled at their community. One of the proposals to be put to the meeting is said to be that no Mahratta (non-Brahmin) should cultivate land belonging to a Sowkar. As most of the latter in the vicinity are Brahmins, their objection to the meeting is obvious. I do not anticipate any disturbance as Brahmins are in the minority, but, as I reported in a previous diary, they will undoubtedly seek for an opportunity to discredit the Samaj now that its anti-Brahmin object has been disclosed.

149

209/125

149

Satara, April 29th. The Satya Shodak Samajists distributed copies of a leaflet advising backward classes hot to subscribe to the "Tilak Purse Fund" as Tilak was working for the Brahmins and adding that non-Brahmins who subscribed were thereby discouraging the progress of their own community in political and social matters. A proclamation was also affixed to one of the minarets of the mosque at Karad calling on all Mahrattas to subscribe to a fund to send a separate deputation to England to ask for a separate representation in the New Councils, adding that Rs25,000 would be required for the purpose and that it was proposed to send: -

(1) R.B. Bhaskarrao Jadhav, M.A.LL.B., and

(2) Bapu Sahib Avte , B.A.LL.B.,

as members of the deputation.

The following names were give as office-bearers of the League:

(3) Sardar Parashara, Bhau Shinde Ghosarwadkar, President,

(4) Gangaji Mukundrao Kalbor, Treasurer,

(5) Bapurao Ramchandrarao Avte, Secretary,

(6) Shripatrao Laxmanrao Shinde "

(7) Bapu Marutirao Jede "

Bombay Archives

Ref- H.D. file No. 363-1932 Page No. 149.

Ref- Mumbai Archives - H.D. File No 363-1932 Page No 29

195 S.D. papers.

Confidential.

The Satya Shodak Samaj in
Satara District.

....

The activities of the the above Samaj have been reported in the Secret Police Abstract from time to time. These may be said to have started, so far as the Satara District alone is concerned, about February 1919, in the south-east corner of the district. At first, speakers confined themselves generally to lectures on education.

In April, the Samaj held a conference at Kale in the Karad taluka. The District Magistrate received several requests to prohibit it, but he vetoed them. Five days later, on the 17th, some ~~the~~ supporters of the Samaj held a Tamasha at Karad, at the termination of which one of them spoke insultingly against the Brahmins, and had a shoe hurled at him in the way of thanks. The police had to stop the performance to ensure peace. The next day, the F.C. magistrate of Karad ordered the stoppage of any further tamashas by the Samaj. On the Brahmins taking the opportunity thus given them and lecturing against the Samaj, they were also ordered to desist. The shoe-thrower was prosecuted by the police and the Brahmins were asked to show cause why they should not also be bound over to refrain from speaking. Nothing further was reported on this matter.

On the 11th and 12 th October 1919, the Samaj held another conference at Palus. The speeches were generally aimed at the priestly influence of the Brahmins, and one of the resolutions protested against the order of the F.C. Magistrate of Karad as hampering the religious work of the Samaj. It further accused him as a Brahmin of showing undue partiality. Tamashas were performed at Palus and in the neighbourhood, Brahmin priests being coarsely ridiculed and vilified. These were stopped by the police.

On the 3rd November 1919, with the permission of the District Magistrate, G. K. Kadam, a pleader and well-known Home Ruler, one of the leaders of the Samaj styling himself

MH/L 196

"President of the Satya Shodak Conference" gave a lecture at Karad on "The Blessings of English Rule". The speech was moderate, but the speaker could not refrain from urging the Mahrattas to "chuck" the Brahmin priests.

Two further meetings were held at Karad, with the D.M.'s consent. Here again the Brahmins approached the D.M. to prohibit the meetings, making vague allegations of abuse, etc., which they failed to substantiate. The D.M. told them that he had warned the promoters of the meeting against objectionable methods and that he had instructed the police to keep order, and delined to proceed further. In his endorsement on the D.S.P's diary he adds "The warning, if it was necessary, appears to have had the desired result; but I am now inclined to think that previous complaints were not justified and the action of the local Brahmin mamlatdar and the Hon. F.C.Magte last Spring and October under sec. 144, C.P.C., was inspired by the fear of Brahmin influence being undermined.

A few days later at Kale and Ond a man from Nizam's territory lecturing criticised the methodsof the Samaj and suggested that it and the Brahmins should compromise.

About the 24th January 1920 tamashas were performed by the Samaj at various places in the district at all of which Mahrattas were urged to throw off the Brahmin priestly yoke.

These tamashas continued without incident till the 8th March. On this night at Vita, the tamasha party before an audience of some 1500 people including about 60 Brahmins, began to ridicule the Brahmin conception of Hindu deities, against which the Brahmins protested. The show however was allowed to finish. The following night it was resumed, but the Chairman of the Municipality served the party with a written notice that permission had not been obtained to hold the performance within municipal limits. The party protested and continued in spite of the notice being read to it by the Vita Second Class Magte, brought there by the Sub Inspector of Police. Finding himself unable to stop the show, the magte. "declared that if anybody objected to the performance a complaint should be lodged in the proper court".

The Second Satara District Satya Shodak Samaj Confce. was

held at Savlej on the 25th April last. The speeches were moderate. Commenting on the Confce. the D.M. says "The platform of the Satya Shodak Samaj for the coming elections is interesting. The influence of the Samaj is undoubtedly increasing fast in this district and will probably have considerable effect in the elections. The speeches delivered at this conference appear to have been moderate and well-reasoned".

The Taluka Sabha of the Samaj was held at Vita on the 19th and 20th May last. Baburao Jadhav of Kolhapur presided. He emphasised the loyalty of the Samaj and then accused the Brahmins of the Rand Murder. Tilak, he said, went to England with money collected from the people and spent it in purchasing the bootlaces of R.P.Karandikar. Other speakers spoke in a similar anti-Brahmin vein.

Writing towards the end of June, the Inspector of Police at Vaduj stated that owing to Satya Shodak agitation Mahrattas are refusing to cultivate the land of the Brahmins and to sell them milk, and generally boycotting them. On learning of this, the D.M. directed the Mamlatdar of Khanapur, himself a Mahratta, to warn the leaders of the Samaj at Kadegaon not to permit their followers to commit acts bringing discredit on the movement. The D.M. did not think it proper to go beyond this, as he considered that interference in the quarrel would only add fuel to the flames. He adds "The present tendencies of the Satya Shodak movement have alienated progressive Brahmins who are not averse to anti-priestly and anti-caste movements, and the Samaj seems to attract some undesirable followers. It may however have the effect of making Brahmins more content with British Rule when they consider what might happen if that rule were removed." The Commissioner added "A Brahmin gentleman at Satara told me that the Mahratta agitation now directed against the Brahmins would in the end turn against the Sircar." Writing on the 10th July the D.M. said that he had received a report to the effect that the boycott of the Brahmins applied only to those Brahmins who tried to stop

the holding of tamashas by the Samaj. About the same time the Mamlatdar of ~~Xx.~~ Khanapur reported that he had held a meeting of Brahmins and Samajists at Kadegaon and that he had induced the Brahmins to agree th at they would not interfer with Samaj affairs and the Samajists to agree that they would not boycott the Brahmins.

On the 11th Augmst an anti-Samaj meeting was held in Satara, R.P. Karandikar being one of the speakers. In the opinion of the meeting the Satya Shodak Samaj used obscene language and tended to bring the Hindu religion into contempt. That the members were men of bad character and no caste and that Govt, should therefore take action against them, and that from the inactivity of the police and magistracy, it was evident they were endeavouring to foster the movement.

The D.S.P. in his diary of the 1st instant writes "Satya Shodak propaganda is gaining ground in the district. The Samajists, however, show a regrettable lack of ~~xxxxxxxxx~~ moderation. They prevent in some villages Brahmins obtaining labour, they subject the local Brahmins to petty annoyances, and, it is alleged, use obscene language in connection with religion. Many of these allegations emanate from Brahmins and some on enquiry have proved to be false, but there is certainly a substantial layer of truth in them."

भारतीय सत्यशोधक समाजाची घटना

भारतीय सत्यशोधक समाज.

घटना

महात्मा ज्योतिबा फुले.

प्रकाशकः—श्री. के. व्ही. विचारे.
महाध्यक्ष

[किंमत २ आणे]

३६५ डिलाईल रोड,
मुंबई नं. ११

॥ सत्यमेव जयते ॥

भारतीय सत्यशोधक समाज

१. **नांव**:–या संस्थेचें नांव "सत्यशोधक समाज" असें राहील,

२. **मध्यवर्ती कचेरी**:–३६५ डिलाईल रोड, मुंबई नं. ११ येथें राहील.

३. **उद्देश**:-दैववादी व कल्पनावादी विचारसरणी समाजाच्या नाशाला कारणीभूत झालेली आहे; या साठीं प्रयत्नवादी शास्त्रशुद्ध विचारसरणीनें धार्मीक गुलामी नाहीशी करणें; सामाजिक सुधारणा करणें, सहकार्यानें व स्वावलंबनानें समाजास अनाठायी होणारा पैशाचा, श्रमाचा आणि वेळेचा नाश थांबविण्यास लावून उच्च दर्जाचीं सुखें उपभोगणारी व माणुसकीनें जगता येईल अशी समता बंधुता व सहकारिता या तत्वावर आधारलेली समाजरचना करण्यास मदत करणें, हे या समाजाचें ध्येय राहील.

हा समाज राजकारणापासून अलिप्त राहील.

४. **कार्यक्षेत्र**:-(अ) भारत हे या समाजाचें कार्यक्षेत्र राहील.

(ब) प्रत्येक घटकाच्या कक्षेंत येणारा भाग हे त्या घटकाचें कार्यक्षेत्र राहील.

५. **सभासदत्व**:—

(अ) समाजाचें ध्येय, धोरण व कार्यक्रम मान्य आहे अशा १८ वर्षांवरील कोणाही स्त्री पुरुषास, सभासद पत्रक भरून वार्षिक १रुपया देणारास सभासद होता येईल.

(ब.) पंचविस रुपये आगाऊ देवून सभासद होणारास आजीव सभासद म्हणून नोंदविण्यात येईल.

६. **कार्यक्रम**:—समाजाचा प्रसार झपाट्यानें होण्यासाठीं व समाज कार्यक्षम होण्यासाठीं प्रमुख असे कार्याचे चार विभाग पाडण्यांत येतील

(अ) **शिक्षण**: —ज्ञानाचा प्रसार करणें; विचार जागृती करणें.

(ब) **संघटना**:—[illegible] स्थापन करणें.

(क) **प्रचार**:—[illegible] प्रचार करणें [illegible] हेंच काम करून [illegible]

( ) **अर्थ**:—[illegible] अनाठायी होणारा [illegible] व [illegible] सहकार्यानें [illegible] करणें. [illegible] त्यांचें प्रमुख [illegible] कार्यकर्त्यांमार्फत काम पहातील.

७ **समाजाची रचना**:—

समाजाचे प्रमुख चार घटक राहतील.

१ गांव २ तालुका ३ जिल्हा ४ [illegible].

गांव समाज:—

(अ) कमीत कमी ५ सभासद ज्या गावांत असतील तेथें समाज स्थापण्यात येईल.

(ब) या सभासदांनी आपलें कार्यकारी मंडळ निवडावें.

(क) कार्यकारी मंडळांत कमीत कमी तीन व जास्तीत जास्त ११ सभासद असावेत.

(ड) कार्यकारी मंडळानें आपणांतूनच पदाधिकारी निवडावेत.

तालूका समाज:—

(अ) कमीत कमी तीन समाज अगर वीस सभासद ज्या तालुक्यांत असतील तिथें तालूका समाज स्थापण्यात येईल.

(ब) कार्यकारी मंडळात कमीत कमी पांच व जास्तित जास्त अकरा सभासद असावेत.

(क) सभासद कार्यकारी मंडळ निवडतील व कार्यकारी मंडळानें आपणा तूनच पदाधिकारी निवडावेत.

८ **जिल्हा समाज**:--

(अ) ज्या जिल्ह्यात कमीत कमी पांच समाज स्थापन झाले आहेत त्या जिल्ह्यात जिल्हा समाज स्थापन करण्यांत येईल.

(ब) या सभासदांनी आपले कार्यकारी मंडळ व कार्यकारी मंडळाने आपणातूनच पदाधिकारी यांची निवड करावी.

(क) प्रत्येक जिल्हा समाजास मध्यवर्ती मंडळात एक प्रतिनिधी पाठविण्याचा अधिकार राहील.

७ मध्यवर्तीः—

(अ) महाध्यक्ष हे सर्वाधिकारी रहातील.

(ब) महाध्यक्षांनी निवडलेले पांच मंत्री हे सतत हेच काम करणारे असतील.

(क) जिल्हा प्रतिनिधी मध्यवर्ती मंडळाचे सभासद रहातील.

८ अधिकृत मान्यताः—

घटक समाज स्थापन करतांना महाध्यक्षांना कळवून त्यांची लेखी परवानगी घेतली पाहिजे.

९ कोरमः—

(अ) सर्वसाधारण किंवा जनरल सभेस ½ सभासद हजर असल्यास कोरम आहे असे समजावे.

(ब) घटक कार्यकारी मंडळाचे कोरम ½ सभासदांचे राहील ही संख्या दोन पेक्षां कमी असता कामा नये.

(क) कोरम अभावीं तहकूब राहिलेल्या सभेची योग्य नोटीस देवूनही कोरम न झाल्यास हजर असलेल्या सभासदांनीं सभेचे काम पार पाडावे.

१० (अ) प्रत्येक घटक समाज आपल्या वरिष्ठ घटक समाजास जबाबदार राहील.

(ब) सर्व घटक महाध्यक्षांना जबाबदार रहातील

(क) महाध्यक्षांचे सर्व आदेश आणि निर्णय सर्व घटकांना बंधनकारक रहातील.

११ घटक कार्यकारी मंडळाच्या सभाः—

(अ) कार्यकारी मंडळाची मिटिंग प्रत्येक महिन्यास घेण्यात येईल.

(ब) कसल्याही सबबीवर दोन सभेतील अंतर ३ महिन्यापेक्षां जास्त होता कामा नये.

१२ पदाधिकाऱ्यांची कर्तव्येः—

१ घटकाचे अध्यक्ष कार्यकारिणीतर्फे सर्व कामास जबाबदार रहातील.

२ घटक सेक्रेटरी जमाखर्च, मिटींग, प्रोसिडिंग, ऑफिसचा पत्रव्यवहार, दप्तर वगैरे बद्दल जबाबदार रहातील.

१३ घटकांची कामेंः—

(अ) समाजाचे विचार जनतेत पसरविणे.

(ब) सभासद वाढविणे.

(क) समाज स्थापन करणे.

(ड) संघटना वाढीसाठी मदत मिळविणे.

(इ) अनाठायी होणारा खर्च कमी करण्यास जनतेस प्रवृत्त करणे.

(ई) महाध्यक्षांचे व वरिष्ठ आदेशाप्रमाणे अम्मलबजावणी करणे.

१४ जनरल सभाः—

(अ) घटकांतील सर्व सभासदांचे वार्षिक अधिवेशन घेतले जाईल.

(ब) वार्षिक अहवाल व जमाखर्चपत्रक सादर केले जाईल.

(क) ही सभा त्या घटकापुरती सर्वश्रेष्ठ सभा राहील. यासभेस महाध्यक्षांच्या अधिकारांत मात्र ढवळाढवळ करता येणार नाहीं.

१५ गैरवर्तनः—

(अ) घटक कार्यकारी मंडळाचा अगर महाध्यक्षांचा आदेश अमलांत न आणणे.

(ब) समाजाच्या ध्येय धोरणाविरुद्ध वागणे.

(क) समाजाच्या हितास मारक असे वर्तन करणे.

१६ गैरवर्तनाबद्दल घटक कार्यकारी मंडळ अगर महाध्यक्ष योग्य वाटेल ती शिक्षा करु शकतील.

(अ) तात्पुरते सभासदत्व रद्द करणे.

(ब) सभासदत्व रद्द करणे.

१७ पोट नियमः—

घटक सभेस करता येतील पण त्यास महाध्यक्षांची परवानगी घ्यावी लागेल.

१६ व्या सत्यशोधक समाज परिषदेने पास केलेली घटना

समाजाचे ध्येय व उद्देश अमलांत आणणे साठी पुढील घटना स्विकारण्यांत येत आहे.

(अ) समाजाचा कारभार पूर्णपणें पाहण्यासाठीं 'महाध्यक्ष' नांवाचा एक अधिकारी परिषदेनें नेमावा. त्याची मुदत पांच वर्षांची असावी.

(आ) ठिकठिकाणीं समाज स्थापन करणें, वेळोवेळीं त्यांना सल्ला देणें व समाजाच्या उत्कर्षांकरितां जे जे इष्ट वाटेल तें ते करणें व त्याकरितां नवीन नियम घालून देणें, त्यांत वेळोवेळीं फेरफार करणें वगैरे सर्व अधिकार महाध्यक्षास आहेत.

(ओ) महाध्यक्षांनीं पांच इसमांचे मंत्रीमंडळ निवडावे. यांतील पहिला असिम उपमहाध्यक्ष होईल. महाध्यक्षांच्या गैर हजेरींत किंवा ते काम करण्यास असमर्थ झाल्यास त्यानें महाध्यक्षांचे काम करावे. मंत्री मंडळांत रिकाम्या होणाऱ्या जाग्यांवर महाध्यक्षांनी नेमणूक करावी.

(ॠ) ज्या जिल्ह्यांत पांच किंवा अधिक सत्यशोधक समाज स्थापन झाले असतील त्या सर्वांनी मिळून आपल्या तर्फे एक प्रतिनिधी निवडावा. मंत्री व असे जिल्ह्याचे प्रतिनिधी यांचे मिळून कारभारी मंडळ असावे. यांच्या सल्ल्याने महाध्यक्षांनीं समाजाचा सर्व कारभार पहावा. अशा जिल्हा प्रतिनिधींची मतें लेखी आल्यास तींही विचारात घेतलीं जावीत.

(ओ) समाजाचे काम करण्यास एक चिटणीस नेमला जाईल. त्याच्या हाताखालीं जरुर ते कारकून ठेवण्यांत येतील.

(औ) महाध्यक्ष व मंत्री यांना जरूर पडल्यास सन्मान्य वेतन मिळावे. चिटणीस व कारकून मंडळी हे पगारी नोकर असावेत. त्यांनी समाजाच्या कामाशिवाय दुसरा कोणताही उद्योग करूं नये.

(ओ) प्रचारकार्य करण्याकरितां पगारी व आपल्या सवडीप्रमाणें काम करणारे बिन पगारी प्रचारक नेमावे.

(औ) महाध्यक्ष, मंत्री, चिटणीस व सर्व प्रचारक यांचा जरुर तो प्रवास खर्च समाजानें द्यावा.

(क) समाजमत प्रचारा करतां पुस्तकें प्रसिद्ध करणें व नियतकालिकें चालविणें आवश्यक आहे. त्यांची तजवीज महाध्यक्षांनी शक्य तितक्या लौकर करावी.

(ख) समाजाच्या कामाकरितां लागणारा पैसा महाध्यक्षांनी जमा करावा.

महाराष्ट्र प्रिंटींग प्रेस २०१ खेतवाडी मेन रोड, मुंबई, ४.

परिशिष्ट - C

सत्यशोधक विद्यार्थी संघाची कार्यक्रम पत्रिका

सत्यशोधक विद्यार्थी संघ

लोकरंजनांतून लोकशिक्षणाचे आकर्षक कार्यक्रम

- चित्तवेधक नाटिका
- स्फूर्तिदायक पोवाडे
- बोधप्रद लोकगीतें
- सांस्कृतिक जलसा
- नकला

- विचारप्रवर्तक व्याख्यानें
- संतांचा बहुमोल संदेश देणारे कीर्तन

आणि

- कसरतपटुंचे प्रेक्षणीय प्रयोग

लिहा अगर भेटा—

सेक्रेटरी—स. वि. संघ,

३६५ डिलाईल रोड, मुंबई नं. ११

॥ सत्यमेव जयते ॥

रा. रा. .... यांस स. न. वि. वि.

लोकरंजनांतून लोकशिक्षणाचे आकर्षक कार्यक्रम

१ सार्वजनीक समारंभ आणि उत्सव याकरीतां महाराष्ट्रांत अनेक ठिकाणीं नांवाजलेले, गाजलेले व लोकप्रिय झालले

" आपल कला पथक "

कलावंत—लोकशाहीर फगंदे, बालशाहीर हरी पाटील, संगीत रत्न पोतदार संत शाहीर चौगुले आणि पंडित जगन्नाथराव बनसोडे इ.

" **रुढीचे पाश** " श्री. पुंडलीकराव फगंदेकृत खेडूत जीवनावर आधारलेली बोधप्रद व विनोदी नाटिका

शिवाय

कर्णमधूर लोकगीते, वीरश्रीयुक्त पोवाडे, नकला, विनोदी चुटके, संगीत परिपूर्ण असलेला भरगच्च शाहीरी कार्यक्रम

मुख्य ठिकाण—सातारा रोड, जि. सातारा

× × ×

२ **महाराष्ट्र शाहीर**

श्री. बाबूराव बंडोबा भोईटे यांचा सामाजिक, धार्मिक आणि राजकीय इत्यादी विषयावर विचारप्रवर्तक सुस्वर लावण्या, गाणी व पोवाड्यांचा बहारीचा कार्यक्रम

× × ×

३ जलसेकार शाहीर **तुकाराम जाधव** (सातारकर) यांचा सांस्कृतीक जलसा ठसकेबाज संवाद, चटकदार लावण्या आणि बोधप्रद बहारांचा विनोद यांनी नटलेला.

× × ×

४ **'जागृती कला मंडळ '**

(अ) भारतीय गणसंघाच्या इतिहासावर आधारलेली स्वायत्त स्वयंपूर्ण व समृद्ध अशा खेड्यांची संगीत, विनोदी व नाविन्यपूर्ण उदात्त कल्पना.

" **नव्या गणराज्याची गोकुळे** " नाटिका

ले.—जे. बी. लाहीगुडे

(ब) शैक्षणीक, धार्मिक, नैतिक, आर्थिक, राजकीय व सामाजिक इत्यादी मानवाच्या मूलभूत समस्यांचे बुद्धिवादी वास्तव भूमिकेतून शाहिरी कार्यक्रमांत केलेले संवादात्मक व काव्यमय विश्लेषण.

कलाकार—श्री. लाहीगुडे, श्री. गोरुले, श्री. संकपाळ, श्री. शेळके, श्री. दळवी इत्यादि.

समाज शिक्षण कला पथक, मुंबई

५ मानसिक गुलामगिरीच्या जीवनावर वास्तवतेचा प्रकाश टाकून गुलामीच्या शृंखला तोडण्यास आदेश देणारी विनोदपूर्ण नाटिका

सुखाचा शोध (श्री. डी. एस. नार्वेकर कृत)

शिवाय-स्फूर्तीदायक, विचारप्रवर्तक गाणीं, लावण्या व पोवाड्यांचा शाहीरी कार्यक्रम.

कलाकार—शाहीर आत्माराम इंगळकर, शाहीर तावेर, श्री. दावणे श्री. पाटील, श्री. सुबराव, श्री. पवार इ.

\+ \+ \+

६ अलभ्यलाभ सामाजिक कीर्तनकार श्री जे. बी. लाहीगुडे यांचे संतभनींच्या सात्विक विचारसरणीवर, त्यांच्या आदेशाप्रमाणें आध्यात्मिक आणि आदिभौतिक दृष्टीकोनांतून नवा सत्यप्रकाश टाकून समाजाला कर्मवादी व बुद्धिप्रामाण्यवादी बनविण्यास समर्थ करु शकणारे साग्र संगीत विनोदपूर्ण कीर्तन.

७ **विचार विकास मन्दीर**

व्याख्यानांचे विवीध कार्यक्रम

व्याख्यानमाला, मॉक पालमेंट, चक्री व्याख्यान आणि अनेक महत्वाच्या विषयावर प्रसंगानुरुप विचारप्रवर्तक व्याख्यानें.

(व्याख्याते अखिल महाराष्ट्रभर विखुरलेले आहेत)

*　*　*

८ **महात्मा फुले व्यायाम मंदिर, डिलाईल रोड मुंबई**

अनेक तरुण व बाल–बालीका कसरत पटूंचे चित्त थरारक. रोमांचकारक अनेक प्रकारचे प्रेक्षणीय प्रयोग.

वि. विनंती—सार्वजनीक कार्यक्रम घेतांना कोणते कार्यक्रम ठेवावे अशा सन्माननीय कार्यकर्त्यांना पेच पडतो–लोकरंजनांतून लोकशिक्षणही व्हावे असा त्यांचा उदात्त व आदर्श उद्देशही असतो–परंतु असे कार्यक्रम कसे–कुठें मिळतील याची पूर्ण कल्पना नसल्यामुळें मिळेल त्या कार्यक्रमावर कित्येक प्रसंगी वेळ मारून न्यावी लागते तसे होऊ नये या उद्देशानें आह्मी आमच्यातर्फे होणाऱ्या महत्वाच्या व सर्व ठिकाणीं यशस्वी झालेल्याच कार्यक्रमांची यादी थोडक्यांत दिलेली आहे. जनता जनार्दनाची सेवा करण्याची संधी आमच्या कार्यक्रमामुळें कार्यक्रम घेणारांना व आह्मालाही खात्रीनें मिळेल.

अनुभव हीच खात्री　　**जय महाराष्ट्र**

राज प्रिंटर्स, मुंबई नं. ११

परिशिष्ट - D

शाहिरी जलसा कार्यक्रम पत्रिका

जाहिर खबर.

'सत्य शोधक विद्यार्थी संघाचे आजीव सेवक यांचे खास मदतीकरता'

'लोकरंजनातून लोक शिक्षणाचा अभिनव उपक्रम'

'आमचे कला पथक' मुंबई यांचा

शाहिरी जलसा.

(१) महाराष्ट्र शाहीर मुईटे (२) लोक शाहीर फरांदे (३) शाहीर चौगुले (४) शाहीर पोतदार (५) शेतकरी शाहीर घाटगे आणि (६) बाळ शाहीर हरी पाटील यांचा सुस्वर कीर्तन, गाण्या पोवाड्यांचा कार्यक्रम ऐकण्याची संधी दवडू नका मुलें, मुली, स्त्री, पुरुष सर्वांनीं ऐकण्यास योग्य.

विषय– 'पक्ष, जाती, धर्म भेद रहित' अभ्योन्नतीचा मार्ग शोधणे हाच समाज अगर राष्ट्रोन्नतीचा पाया आहे!

'आपला उत्कर्ष करणे फक्त आपणालाच शक्य आहे!!

'संघटीत शक्तिचा उपयोग करूनच सामुदाईक जीवन सुखी करता येईल!!

कार्यक्रम.

	गांव (स्थळ)	तारीख	वार	वेळ
(१)	येडे मच्छिंद्र	७।५।५१	सोमवार	सकाळी ८ पासून यात्रा
(२)	रेठरे बु॥ (नविचे)	९।५।५१	बुधवार	रात्रो ८ पासून
(३)	कासेगांव	११।५।५१	शुक्रवार	" "
(४)	इस्लामपूर	१३।५।५१	रविवार	" "
(५)	आष्टे (सन्नालाम)	१५।५।५१	मंगळवार	" "
(६)	वाळवे	१७।५।५१	गुरुवार	" "
(७)	बोरगांव	१९।५।५१	शनिवार	" "
(८)	[illegible]	२१।५।५१	सोमवार	" "

(९) उंब्रज	२३।५।५१	बुधवार	,, ,,
(१०) मसूर	२५।५।५१	शुक्रवार	,, ,,
(११) कराड (जुना मोटार स्टँड	२७।५।५१	रविवार	,, ,,

टीप:- स्टेज व लाऊड स्पीकरची सोय स्थानिक मंडळींनी करावी अशी विनंती.

आश्रयदाते व हितचिंतक, आपला नम्र,

१ श्री. रा. रा. सिताराम बळवंतराव पाटील येडे मच्छिंद्र — पुं. ह. घाडगे, शेरे.

२ श्री. रा. रा. माधवराव बाबूराव मोहिते रेठेरे बु॥

३ श्री. ,, ,, आर. ए. पाटील एल्‌एल्‌. बी. सुपरिटेंडेंट कासेगाव हायस्कूल

४ श्री. ,, ,, गणपतराव पाटील खेडकर इस्लामपूर

५ श्री. ,, ,, बाळराजे शिर्के (सरकार) अष्टे

६ श्री. ,, ,, आप्पासाहेब थोरात (सरकार) वाळवे

७ श्री. ,, ,, आत्मारामबापू बोरगांव

८ श्री. ,, ,, उदयसिंहजी पाटणकर (सरकार) पाटण

९ श्री. ,, ,, आनंदराव जाधव उंब्रज

१० श्री. ,, ,, प्रतापराव जगदाळे मसूर

११ श्री. ,, ,, नारायणराव डुबल (सरकार) कराड

(प्रभात प्रेस, कराड.)

परिशिष्ट - E
सत्यसोधकीय लग्न पत्रिका

॥ शुभ लग्न ॥

– वर –	– वधू –
चि. **बाबाराव**	चि.सौ.कां. **अनिता**
(बी. ई. इंजिनीयर)	बी.एससी., एम.ए.
श्री दिगांबरराव देशमुख	श्री. दशरथराव वरदे
सेवानिवृत्त रेंजर	सिनीयर इंजिनीयर
फॉरेस्ट ऑफीसर	रा. मुंबई
रा. अंजनगांव	यांची जेष्ठ कन्या)
यांचे तृतिय चिरंजीव.)	

शुभ लग्न तारीख – ता. १८–२–८२ रोज गुरुवार सकाळचे १०–३० वाजता.

लग्न स्थळ – नोंदनी विवाह कचेरी, जबलपूर.

दैवी योगाने व मुला-मुलीचे प्राल्भधाने हे शुभ कार्य जूळून आले आहे.

आपला कृपाभिलाषी
दिगांबरराव देशमुख

विशेष टीप :–

–: विनंती: –

★ अनाठाई पैसे खर्च करुन – प्रवासाचा दगदगा सहन करुन – दररोजचे कामे धंदे सोडून – लग्नास येऊ नये.

★ सद्भावना ठेऊन सोबतचे कार्डावर घरुनच पोष्टाने वधु-वर यांना आपला शुभाशिर्वाद पाठवावा.

卐 तसेच त्याच कार्डावर आपला अभिप्राय पण पाठविण्याची कृपा करावी.

आपला नम्र
दिगांबरराव देशमुख

–: नोंदणी विवाहाचे खास ठळक वैशिष्टें :–

▪ वधु पक्षाकडून वर पक्षाला मुळीच हुंडा नको ▪ वाजंत्री नको ▪ मंडप नको ▪ अहेर नको ▪ देणगी नको ▪ प्रेझेंन्ट या सप्रेम भेट नको ▪ घोडा गाडी नको डेकोरेशन नको ▪ लाऊडस्पीकर नको ▪ भपकेपणा डामडौलपणा नको ▪ सोने चांदीचा लोभ नको ▪ माहागी कपड्याचा मोह नको ▪ जेवनावळ नको ▪ आचारी नको ▪ पाहुण्यांची वर्दळ नको ▪ धावपळ नको ▪ चिंता व डोके दु:खी नको ▪ कर्जबाजारी होणे नको ▪ लग्नास समाज बांधव नातलग परीवार, ईतर मित्र मंडळी ह्या सर्वांचा प्रवासाचा दगदगा व त्यांचे पैशाची बचत ▪ दोन्ही पक्षाचो कमित कमी ५०० च मंडळी धरली व प्रत्येकी १०० च रुपये खर्च धरला तर जवळ जवळ ५० हजाराची बचत ▪ वर पक्षाने वधुपक्षाची कदर बाळगुण वधु पक्षाची ३० ते ३५ हजाराची बचत करने ▪ अनाठाई व्यर्थ खर्चापासून वर-वधू दोही पक्षांचा बचाव होतो ▪ काळाची गरज लक्षात घेऊन माळी समाजाने अशा नोंदणी पद्धतीनेच लग्नास प्राधान्य द्यावे आणि तसा प्रघात पाडावा ▪ ह्या लग्नात नोंदणी विवाहमुळे एकुण जवळ जवळ एक लाखाची बचत झाली ▪ नोंदणी विवाह केला असला तरी, जर ईच्छा असल्यास बिना खर्ची घरगुती धार्मीक पुजापाती करण्यास असे कांही बंधने नाहीत ▪ वधु पक्षाची हीच सुवर्ण संधी म्हणजे विनाखर्ची मुलीने लग्न होणे.

दिगांबरराव देशमुख

ENGG COLLEGE NAGPUR
INDIA 25

Printed Matter

Book–Post

To,

श्रीमान रा. रा. महाराष्ट्र भूषण —
लोकशाहीर [illegible]
[illegible] (सोलापूर)
~~मु. पोस्ट~~ [illegible]
[illegible]
पीन नं.
व्हाया Bombay — 400011

प्रेषक :–
दिगांबरराव देशमुख
सेवानिवृत्त रेंजर (फॉरेस्ट ऑफीसर)
५८, इंजिनिअरींग कॉलेज,
नागपूर–४४००११.

संत
ताज बाबा

शुभ

लग्न

पत्रिका